

Välisministeerium
Islandi väljak 1
15049 Tallinn

Teie 26.02.2016 nr 1-11/1187

Meie 18.04.2016 nr 4/85

Arvamuse esitamine Eesti välisesinduste võrgu tulevikusuundade kohta

Lugupeetud Rainer Saks

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab välisministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust Eesti välisesinduste võrgu tulevikusuundade osas. Kaubanduskoda toetab saatkondade võrgustiku ülevaatamist ning vajadusel muudatuste sisse viimist, et suurendada Eesti välisesinduste võrgu efektiivsust. Mõistame, et selle protsessi tulemusena võib tekkida vajadus sulgeda teatud saatkonnad. Samas peame oluliseks, et ka tulevikus oleks tagatud Eesti majandushuvide esindamine ettevõtjate jaoks olulistel turgudel ja piirkondades. Leiame, et äridiplomaatia arendamine ja tähtsus ei tohi muudatuste läbi nõrgeneda ning peab jääma välisministeeriumi selgeks prioriteediks ka edaspidi. Äridiplomaatia arendamine on ettevõtjate üldistes huvides ning sellest lähtuvalt tuleb valdkonda ka ministeeriumi poolt ka tulevikus panustada.

Kaubanduskoda viis selle aasta märtsis oma liikmete seas läbi küsitluse, millega soovisime teada saada, millistes riikides ning millist tuge vajavad ettevõtjad Eesti diplomaatidelt välisriikides. Küsitlusele vastas 45 eksportivat ettevõtjat. Liikmete tagasisidest lähtuvalt oleme koostanud Kaubanduskoja seisukohad Eesti välisesinduste võrgu tulevikusuundade osas.

Milliste riikide puhul on ettevõtted kõige enam huvitatud Eesti olemasolevate esinduste diplomaatide toetavast tegevusest?

Kaubanduskoja liikmed on kõige rohkem huvitatud diplomaatide toetavast tegevusest Eesti ettevõtete jaoks olulistel ekspordi sihtturgudel. Kõige enam mainiti meie lähiriike (Soome, Rootsi, Läti, Leedu, Venemaa). Lisaks on ettevõtetel suur huvi Saksamaal, Norras, Suurbritannias, Ukrainas, Taanis ja Poolas asuvate Eesti saatkondade diplomaatilise toetuse osas. Kaugematest riikidest tõsteti esile Ameerika Ühendriike, Jaapanit, Hiinat ning eraldi mainiti ka Kagu-Aasia regiooni.

Kas ettevõtted vajavad EL maades Eesti esinduste tuge ettevõtete huvide kaitsmisel?

Eesti ettevõtjad vajavad Eesti saatkondade tuge nii EL maades kui ka väljaspool. Ettevõtjad ootavad diplomaatidelt ekspordi toetamise alast tuge (nt abi vajalike kontaktide leidmisel, info andmine välisriigi ärikeskkonna, ärikultuuri, turuolukorra ning seadusandluse kohta, abi taustauuringu teostamisel). Lisaks soovitakse, et diplomaadid tegeleksid Eesti riigi üldise tuntuse suurendamisega. Väljaspool EL asuvatelt esindustelt oodatakse abi viisa taotlemisega seotud dokumentide vormistamisel.

Diplomaatide oluliseks ülesandeks peab olema majandussidemete loomine, hoidmine ja tugevdamine koos ettevõtjatega. Mitmed ettevõtjad tõid aga välja, et Eesti diplomaadid on kohati liiga tagasihoidlikud Eesti ärihuvide kaitsmisel välisriikides.

Ettevõtjad ootavad diplomaatidelt ka nn „uste avamise“ teenust. Diplomaatide tuge vajatakse eelkõige keerulisematel turgudel vajalike organisatsioonide või inimestega esmakontakti loomiseks ning valdkonnaspetsiifilisteks tutvumisüritusteks. Ettevõtjad soovivad, et diplomaadid võtaksid osa oluliste läbirääkimistega seotud üritustest (nt õhtusöögid), esineksid näitustel või konverentsidel Eesti ettevõtjate saatjatena. Toodi välja, et Eesti ettevõtja autoriteet ja seega läbirääkimiste/äriajamise positsioon oleks teatud riikides oluliselt kõrgem, kui Eesti diplomaat viiks Eesti ettevõtte delegatsiooni diplomaatilise numbrimärgiga autoga ärikohtumisele ning osaleks Eesti ettevõtte delegatsiooni koosseisus ärikohtumisel (ka selle logistilisel ettevalmistamisel).

Mitmed ettevõtjad rõhutasid seoses „uste avamisega“, et ettevõtete huvide kaitsmisel vajatakse eelkõige diplomaatide, mitte muude riigi esindajate (nt EAS välisesindaja) tuge. Leiti, kui tegemist ei ole diplomaadiga, siis ei ole tal reeglina võimalik saada soovitud tasemel kohtumisi või toetust, mida konkreetse riigi ja valdkonna puhul Eesti ettevõtte vajab. Saatkonnaväliseid esindajaid seostatakse välisriikides pigem erakonsultantidega ning nende kasu võib jääda tagasihoidlikumaks.

Peame väga oluliseks, et need avaliku sektori organisatsioonid, kes saadavad saatkonnaväliseid esindajaid välisriikidesse (nt EAS), teeksid tihedat koostööd Välisministeeriumiga ning arutaksid ministeeriumiga läbi välisesindajatega seonduvad teemad. See on vajalik, et Eesti välisesinduste võrgustikus ei toimuks dubleerimist ning see areneks koordineeritult ja ettevõtjail oleks suurem selgus võimalikest esindajate funktsioonidest ja ülesannetest.

Milliste kaupadega ja teenustega ning millistele turgudele soovitakse lähemate aastate jooksul suunduda?

Puitmajade eksportijate jaoks on olulised Skandinaavia maad (eelkõige Norra ja Rootsi), Kesk-Euroopa riigid (eelkõige Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Holland) ning Jaapan ja Suurbritannia. Toiduainete sektori jaoks on olulised eelkõige lähiriigid (Läti, Soome, Rootsi). IT-sektori huvi on suunatud EL maadele (eelkõige Skandinaavia maad, Suurbritannia, Saksamaa), kuid ka osadele Aafrika, Kagu-Aasia ja Lõuna-Ameerika riikidele. Elektriseadmete tootjate jaoks on võtmetähtsusega Skandinaavia turg (Soome, Rootsi, Norra). Kaitsetööstuse valdkonnas tegutsevate ettevõtete huvi on Ameerika Ühendriikide turg, tulevikusuund on võetud ka Lõuna-Ameerika ning Aafrika riikidele.

Millistes riikides ja millistes valdkondades soovitaks endale leida koostööpartnerid või investoreid?

Olulisemad riigid on välja toodud esimese küsimuse all. Valdkonnad kattuvad nende valdkondadega, mis panustavad olulisel määral Eesti ekspordi.

Millistes riikides täiendavalt vajaksite oma majandustegevuse toetuseks Eesti diplomaatide kohalolu?

Ettevõtjad on huvitatud sellest, et Eesti riik suurendaks diplomaatide kohalolu pikemas perspektiivis neljas regioonis. Kõige vajalikumaks peetakse saatkonna avamist Kagu-Aasias (nt Indoneesias). Alternatiividena võib kaaluda Singapuri ja Malaisiat. Lisaks leiti, et suurendama peaks kohalolu ka nendes Aasia riikides, kus Eestil on juba saatkond olemas (Hiina, India, Jaapan).

Teiseks, ettevõtjate hinnangul oleks vaja suurendada kohalolu Araabia maades (nt Araabia Ühendemiraadid). Saatkonna avamisest Araabia Ühendemiraatides on huvitatud näiteks kaitsetööstuse ettevõtted. Kolmandaks, hetkel sisuliselt puudub Eesti esindus Aafrikas. Saatkond on Egiptuses, kuid ettevõtjate jaoks ei ole Egiptus oluline ekspordi sihtriik ning see jääb paljudest perspektiivikaks peetavatest Aafrika riikidest ka kaugemale. Pikemas perspektiivis võib kaaluda saatkonna avamist mõnes Kesk-Aafrika riigis või Lõuna-Aafrika Vabariigis. Kaugemas tulevikus võib kaaluda kohalolu suurendamist ka Lõuna-Ameerikas, kus meil hetkel on saatkond Brasiilias. Uue riigina võiks kaaluda näiteks Kolumbiat või Panamat (seda vajadusel ka Brasiilia asemel).

Kui riik sooviks avada uut saatkonda, siis võib tekkida mõistetavalt vajadus mõne olemasoleva saatkonna sulgemiseks. Ettevõtjate hinnangul ei ole mõistlik sulgeda EL maades asuvaid saatkondasid, sest sellega kaotaks riik olulised kanalid, mõjutamaks Eesti jaoks olulisi geopoliitilisi suundi EL-s. Küsitluse tulemuse kohaselt avaldaks kõige väiksemat mõju Egiptuse saatkonna sulgemine, samuti Kasahstani või Brasiilia saatkonna sulgemine.

Kokkuvõtteks, ettevõtjad on üldiselt rahul Eesti diplomaatide tegevusega välisriikides ning näevad selle olulisust. Ettevõtjad tõid esile mitmeid positiivseid näiteid, kuidas Eesti saatkonnad on neid aidanud näiteks viisade vormistamisel või „uste avamisel“. Samas oodatakse diplomaatidelt, et nad oleksid veelgi aktiivsemad Eesti ärihuvide kaitsmisel ja toetamisel välisriikides. Ettevõtjad on huvitatud sellest, et diplomaadid oleksid kohal ettevõtjate jaoks olulistel ekspordi sihtturgudel ning enamasti leitakse, et seda ei asenda muude riiklike institutsioonide kohalolu, kuigi peetakse oluliseks, et ministeerium sellist tegevust laiemalt koordineeriks. Uue saatkonna avamist peetakse kõige vajalikumaks Kagu-Aasia piirkonnas (nt Indoneesias). Kõige väiksemat mõju avaldaks ettevõtjatele Egiptuse ja Brasiilia saatkonna sulgemine.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070